

«*Think Globally, Act Locally*» jeb kas pieترūkst P&A un inovāciju videi

Toms Baumanis
RSU attīstības prorektors

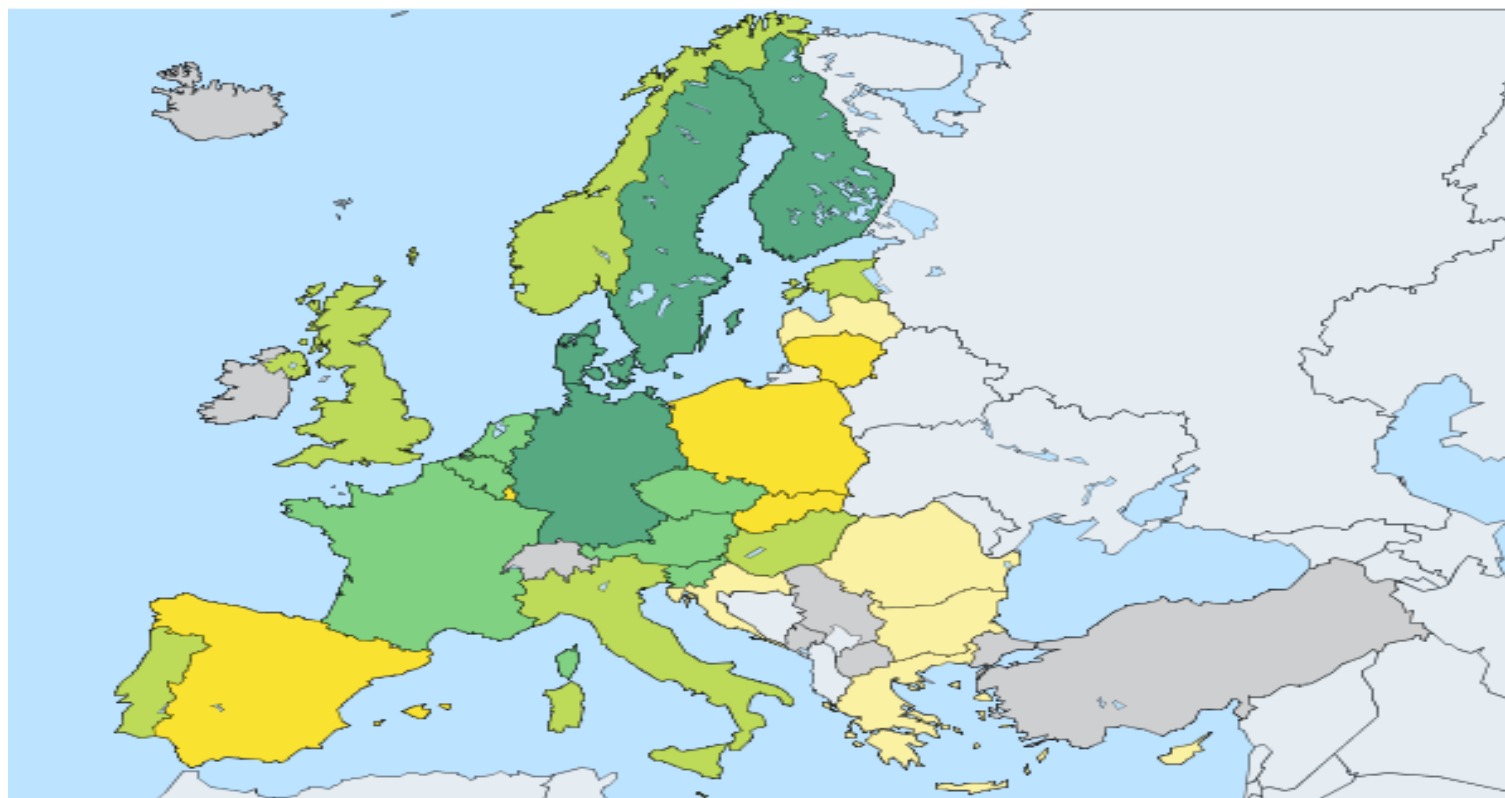
RĪGAS STRADIŅA
UNIVERSITĀTE

VITA BREVIS ARS LONGA

ES valstu P&A tēriņu no IKP sadalījums

Gross domestic expenditure on R&D (GERD)

% of GDP – 2013

Legend

0.39 – 0.81

0.81 – 1.24

1.24 – 1.74

1.74 – 2.81

2.81 – 3.32

Not available

Minimum value:0.39 Maximum value:3.32

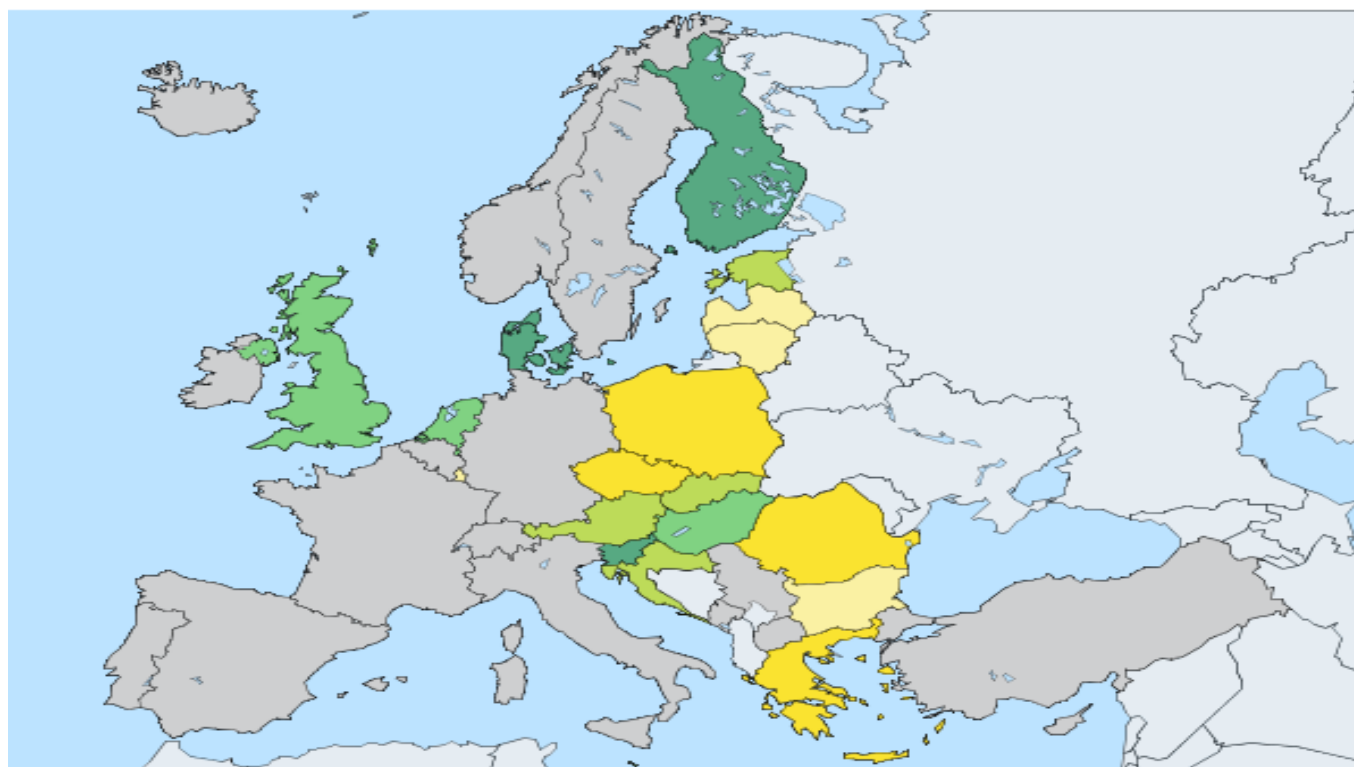
RĪGAS STRADIŅA
UNIVERSITĀTE

Privāto P&A daļa IKP kopējos P&A tēriņos

Gross domestic expenditure on R&D (GERD) by source of funds

% of total GERD - 2013

Business enterprise sector

Legend

19.4 - 27.4

27.4 - 37.6

37.6 - 44.1

44.1 - 47.1

47.1 - 63.8

Not available

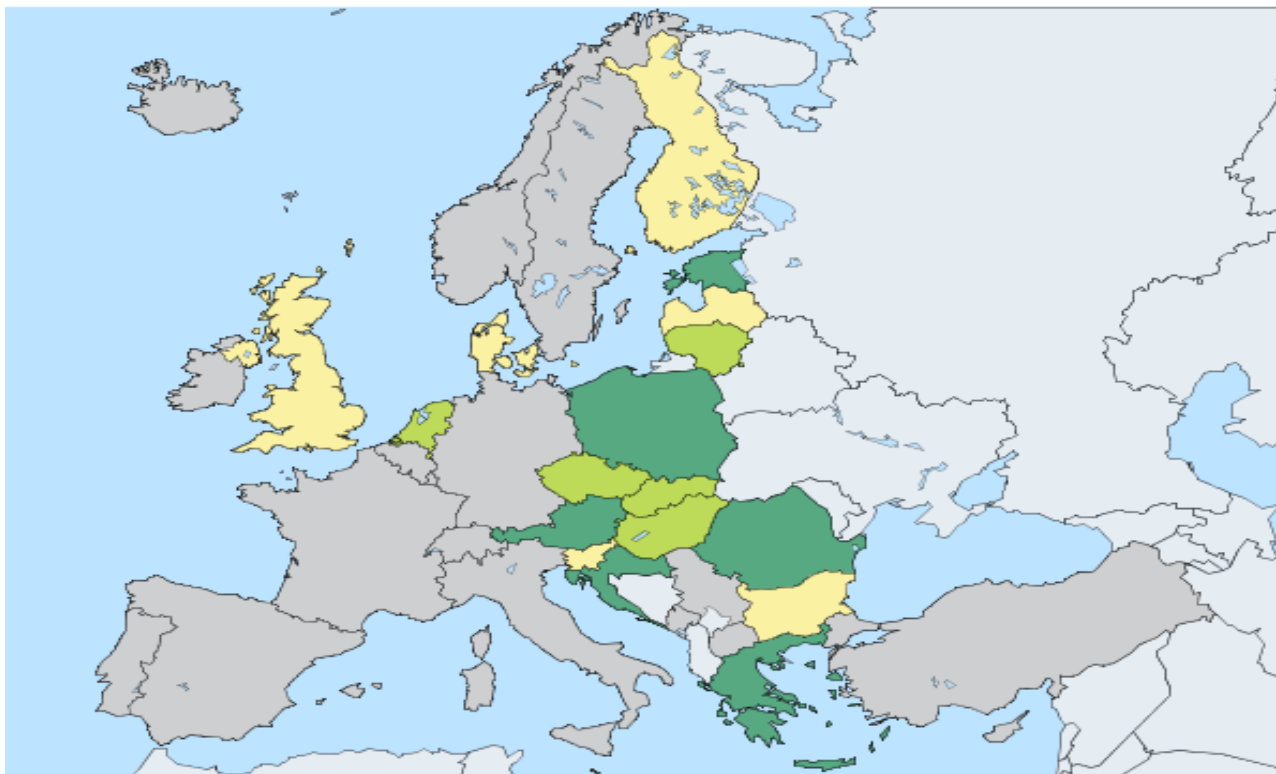
Minimum value:19.4 Maximum value:63.8

Valdības P&A tēriņi: PL 47.2%, EE 48%, LV 23.9%

Gross domestic expenditure on R&D (GERD) by source of funds

% of total GERD – 2013

Government sectorGovernment sector

Legend

23.9 – 31.6

31.6 – 38.9

38.9 – 52.3

Minimum value:23.9 Maximum value:52.3

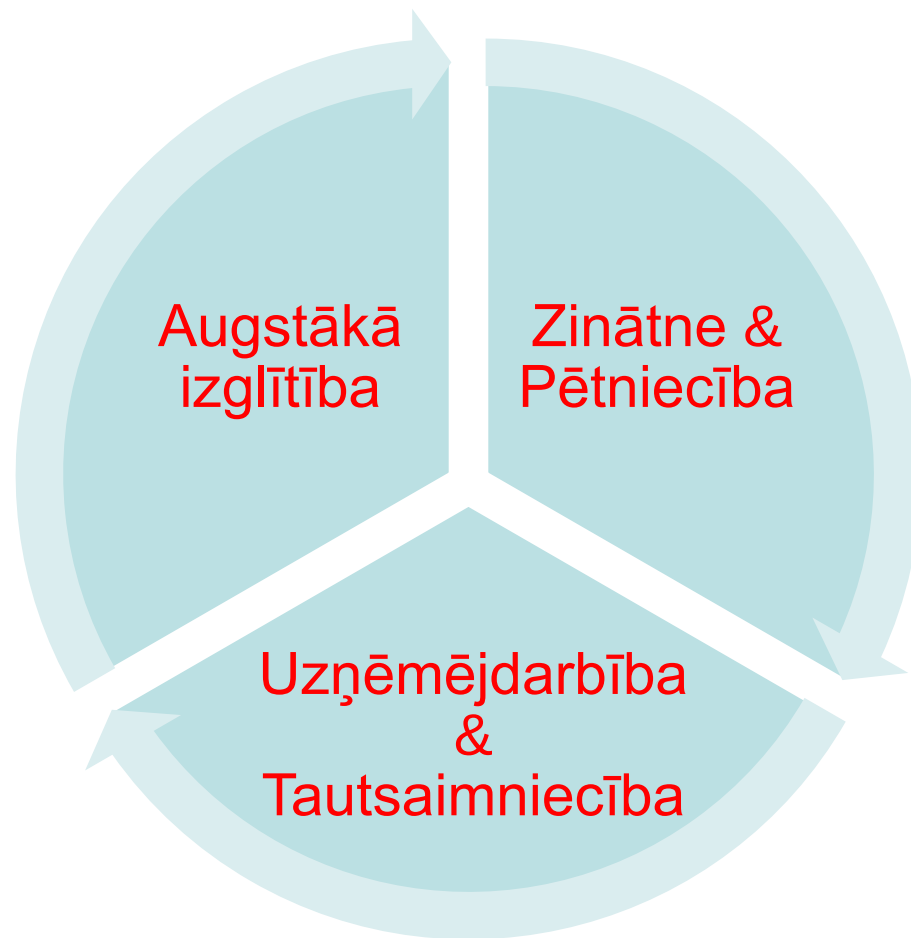
Konkurētspējas problēmas

- IKP tēriņu avoti P&A finansēšanai norāda uz problēmu
- P&A aktivitātes veido cilvēk-kapitāla un finansējuma transakcijas starp organizācijām, nozarēm un valstīm
- Lisabonas agendās mērķis bija panākt P&A finansējumu proporcijā - 2/3 privātais un 1/3 valdības finansējums
- Kamēr Baltijas valstīs un it īpaši Latvijā P&A finansējumu primāri nodrošinās valdība vai publiskā sektora organizācijas, tikmēr nav sagaidāms straujš inovāciju un ar tām saistīts konkurētspējas pieaugums!
- *Nepieciešams ekonomiski stimulēt privātos P&A tēriņus nacionālā līmenī, t.sk. ar ES fondu finansējuma palīdzību!*

Konkurētspējas problēmas

- Reģiona konkurētspēja balstās uz katras atsevišķas valsts, ekonomikas, nozares, multi-nacionālās korporācijas vai nacionālas kompānijas individuālo konkurētspēju
- Nevaram vērtēt Skandināvijas un Baltijas reģionu pēc vieniem kritērijiem tā ekstrapolaritātes dēļ! Jāvērtē Baltijas valstis un Polija atsevišķi no Skandināvijas un Vācijas
- «Economy of scale» primārā problēma Baltijā, jo trūkst:
 - P&A cilvēk-resursu kritiskās masas
 - Multi-nacionālo spēlētāju (tikai MVU starptaut klasifikācijā)
 - Latvijā P&A organizācija ir fragmentēta ar *micro-spēlētājiem*
- *Nepieciešams vairo un ieguldīt nacionālajā cilvēk-kapitālā, it īpaši augstākajā izglītībā!*

P&A organizācijas 3 «vaļi»

Latvijas P&A organizācijas problēmas

- *Cilvēkresurss* salīdzinājumā ar citām valstīm ir minimāls (trūkst plānveida ilgtermiņa ieguldījumi cilvēk-kapitālā)
- *Tehnoloģijas* atjauninātas ar ES fondu ieguldījumiem infrastruktūrā 2007-2014, taču ar mazu atdevi (publiskajā sektorā ieguldījumu atdeve nav prasīta, nav aprēķināta). Sasaiste starp publisko P&A infrastruktūru (tehnoloģijām) un privāto tomēr ir nepietiekoša (ieguldījums nav rentabls).
- *Process*: Izglītības, zinātnes & pētniecības, tautsaimniecības industriju procesi nav pietiekoši integrēti, pastāv autonomi. Vajadzības netiek apmierinātas, kas ir diametrāli jāmaina!

Latvijas P&A organizācijas problēma

«The process of translating an idea or invention into a good or service that creates value or for which customers will pay»

- Jaunradītā vērtība rodas organizācijas 3 dimensijās
- Ja starp tām nenotiek transakcijas inovāciju vide neveidojas!
- *Nepieciešams ar politiskiem, ekonomiskiem un finanšu stimuliem nojaukt birokrātiskās barjeras starp izglītību, zinātni un tautsaimniecību, t.sk. ar ES fondu finansējuma piešķiršanā ieviest gan ieguldījuma atdeves, gan «matching grant» kritērijus*

Jaunradītā vērtība Latvijas izglītībā un zinātnē

■ *Augstākajā izglītībā* nepieciešams:

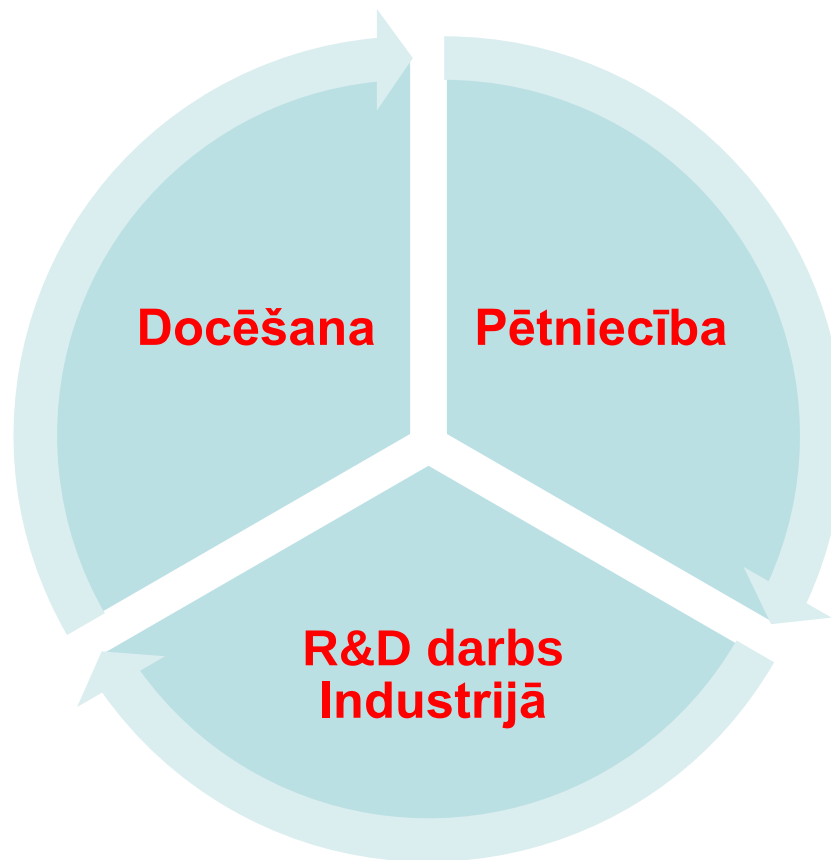
- Mērogs - «*economy of scale*» jautajums (segmentēta sistēma pa ministrijām, pārāk daudz nelielu spēlētāju)
- Kritiskā masa (10 studentu studiju programmām nav jēgas)
- Kvalitāte (jauno doktoru ar OECD valstu grādiem darba vietas angļu mācību valoda un ārvalstu vies-docētāji)

■ *Zinātnē un pētniecībā* nepieciešams:

- Cilvēkresursu kritiskā masa (pētnieku darba vietas)
- Integrācija ar industriju jeb zinātnes komercializācija

■ *Nepieciešama darba tirgus elastība, lai stimulētu akadēmiskā un pētniecības personāla mobilitāti ar privāto sektoru!*

Darbaspēka mobilitāte P&A organizācijas ietvaros praktiskai inovāciju veicināšanai

Rīcības priekšlikumi

- Celt privātos P&A tēriņus nacionālā līmenī, t.sk. ES fondiem
- Ieguldīt nacionālajā cilvēk-kapitālā, īpaši augstākajā izglītībā, lai radītu konkurētspējīgu P&A cilvēkresursu kritisko masu
- Veikt darba tirgus likumdošanas izmaiņas, lai stimulētu akadēmiskā un pētniecības personāla mobilitāti ar privāto sektoru. Ja pētnieks spēs brīvi migrēt starp pētniecības organizāciju un industrijas uzņēmumu vai uzskatīs par pašsaprotamu nomainīt darbu institūtā pret darbu uzņēmumā profesionālās izaugsmes vārdā, tad P&A sistēma funkcionēs!
- Ieguldījumu atdeves, līdzfinansējuma un cita finansējuma «*matching grants*» piesaistes kritēriju ieviešana ES fondu finansējuma instrumentos starp P&A organizācijas 3 «vaļiem»

*«Innovation distinguishes between a
leader and a follower»*

Steve Jobs

Paldies par uzmanību!